

გაზეთის ფასი:

თეილისში	6 მან.
და გარეშე ადგილებში:	
ქრთის წლისა	7 მან.
ნახევრის წლისა	4 — 3 — 50 კ.
სამის თვისა	2 — 50 კ. — 2 —
საღვთის ნუმრისა გაუგზავნელათ	3 შაური.
„დროება“ გამოდის კვირაში ერთხელ, პარასკევობით.	

დროება

ხელის-მოწარა მიიღება:

თეილისში „დროების“ რედაქციის კანტორაში, მელიქი-შვილის და კამ. სტამბაში, ხანის ქუჩაზედ, ბეჟუთოვის სახ-
 ლში.
 თეილისის გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: В. Тифлиси. В. контору редакції грузинской газеты „ВРЕМЯ“.
 რედაქციის კანტორაში მიიღება ყოველ-გვარი განცხადება სხვა და სხვა ენებზედ. შასი განცხადების დაბეჭდვისათვის ჩვეულო-
 ბრივის ასობით გაზეთის სტრიქონზედ 8 კაპ.

საკოლონიკო და სალიბერატორო გაზეთი.

შინაარსი: სამოსამართლო მაჩვენებელი. —
 სოფლი. — პოლიტიკა. — ანგლია. — შარანია. —
 ისტორია. — სლოვანების მიწები. — პოლშელის ემი-
 გრაცია. — ტელეგრაფები. — 1751 და 1855 წე-
 ლწადები. — სხვა და სხვა ამბავი. — ლექსები. —

სამოსამართლო მაჩვენებელი.

- საქმეები, რომლებიც დანიშნულნი არიან მოსამართლად თეილისის სამხრო სასამართლოში, სამოქალაქო ნაწილში, 24 მაისს.
1. საქმე ნადვარნი სოვეტნიკის ბრიგადის პიეზოვის ვეჟილისა, ჩინოვნიკი ივანე მიხა-ნდაროვისა, რომელიც ეძებს ფულს თავადი ივანე და ალექსანდრე ბაგრატიონ მუხრან-ბატონისაგან.
2. საქმე ნადვარნი სოვეტნიკი ტიროვისა, რომელიც ეძებს ფულს გენერალ მაიორის თავადი მაკარი მარტოიანისაგან.
3. სააპელაციო საქმე თეილისის მცხოვრებლის შარნაოზ ისარლოვისა, რომელიც თეილისის საპატიო მოქალაქის გრიგორ მკუჯის ედავება 1400 მანეთს თეთრს.
4. სააპელაციო საქმე თეილისის მცხოვრებლის მიგოლა დიკვანდიისა, რომელიც თეილისის მცხოვრებელს სოფრონ ჩიკვიძის ედავება 150 მანეთს თეთრს.
5. სააპელაციო საქმე გენერალ მაიორი ბრუნისა, რომელიც ედავება თეილისის მცხოვრებელს ნიკოლაოზ ბაბროვს 1000 მანეთ თეთრს.
6. სააპელაციო საქმე სალამბეგოვისა, რომელიც ეძებს ფულს ბურგინბეგოვისაგან.
7. სააპელაციო საქმე ფულსზე თავადი მანძის ვეჟილისა, სემენოვისა, მახრის სასამართლოსთან.

ზუგდიდი.

ზუგდიდში იყო ქართული წარმოდგენა თერთმეტს აპრილს სასარგებლოთ ზუგდიდის სასწავლებლის ბიბლიოტეკისა. ხარჯს გარდა დარჩა ძირს ფული წარმოდგენის შემოსავლისა ოთხიოდ თუმანი. ძალიან სამწუხაროა, რომ წარმოდგენის ზალა არ იყო მეტი. სცენის ნახვის მსურველნი ბევრნი იყვნენ, მაგრამ ალავი არ იყო.
 წარმოდგა ძალათ ექიმი, ქართულათ გადაკეთებული მოლიერის პიესა.
 რაც შეეხება პროვინციულს სცენასა, არ იყო ურიგოთ წარმოდგენილი. მეტადრე ქალებმა: შეზღის ნაჩალიკის მეუღლემ ნატალია მახრამოვისამ, გრაფინა ნინა დვარცხელიძისამ და მარიამ შურკულაძისამ ითამაშეს რიგაანათა.

პოლიტიკა.

ანგლია.
 აღმორჩევითი (კენქის) სიმართლის მინიჭება ქალთათვის.
 ლონდონის კორრესპონდენტი გაზეთი Nord-ისა 10 აპრილს იწერება: „როგორც გვაჩვენებს თავამოდებული მომხრე მუშახელოვანთ საზოგადოებათა“, უფ. შაუცეტტი, აღმორჩევითი რეფორმები (ცელილებები) პი-

რველ ბიჯს შეადგენენ საზოგადო-წყობილობის რეფორმებისათვის, რომლის მოხდენას აპირებენ ბრიტანიის დემოკრატები. შაუცეტტი ამბობს, რომ წარსულთ საუკუნეთ საზოგადოების ცრუ-აზრები მთელ მუშახელოვანთ ტვირთად შეექმნენ და ისე ამომიგებენ და ახშობენ იმათ ჭკე-გონებასა, რომ არ შეიძლება იმათგან მოელოდნენ კაცი რამე საქმეში გაბედულს და დამოუკიდებელს თაობასაო. ახალი საზოგადოებისთვის ახალი ძალა არის საქორა, და ამ ძალას უ. შაუცეტტი იმათში იგულებს, რომელნიც შეადგენენ კაცთა ნათესავის ნახევარს ნაწილს, საზოგადო საქმეებისაგან განშორებულს და აღმორჩევით სიმართლეს წარმეყულს. ამ კაცთა ნათესავის ნახევარს, აშკარაა, რომ ქალები შეადგენენ, რომელთაც მოუქნელი ძალის წარმომადგენელი მონის მსგავსათა ხმარობენ, სხვაგვარად და არა ვითარს ყურადღებას არ აპყრობენ. უ. შაუცეტტი ამბობს, რომ თუმცა ედავებოდნენ, მაშა-კაცებთან შედარებით, უფრო მკვირცხლი და შორს-დამხვეული ჭკეა აქვსთო, მაგრამ ამდენმა საუკუნემ გაიარა და ჯერ აღზრდის ნაყოფითაც არ ასარგებლებენ იმათო. „ქალებისთვის თითქოს არსად არსებს კოლლეგიუმები, უნივერსიტეტები, აკადემიის ხარისხები და ყოველ გვარი ჯილდო და წარმატებები, რომელნიც კაცებში აღძრვენ განათლებისადმი ახლანდელს ლტოლვას. საზოგადოება არა თუ აქვს ქალებს, რომ განათლება მოიპოვონ, არამედ ჰგმობს მათ თუ ცოდნაში წარმატება მოინდომეს და ამ გვარად ახშობს მათში პატიოსნურ სურვილს. ქალებს არ შეუძლიან არავითარ საეკლესიო და საზოგადო თანამდებობაში გაყრდნენ და ამასთან მომეტებული ნაწილი თავისუფალი ხელობებისა და აღმნიჭებისა მიუხაველ რაღასაც შეადგენს იმათთვის. იმ.თ. აქვსთ ხმა მართა მაშინ, როდესაც კეთილ მოქმედებითს, სამადლო საქმეს აპირებენ და ითხოვენ მათგან მხოლოდ შესაწირავს დაუჯილდოვებლად; მაგრამ ამ შემთხვევაშიაც კი კანონი ისე ავიწროებს ქალებს, რომ, თუ ქრმინები არიან, იმათ არა ვითარი უფლება არა აქვსთ თავისი ქონება თავის ნებით მოიხმარონ“. შაუცეტტისა და სხვა ქალთა მომხრეების განზრახვა ის არის, რომ ეს ბოროტება ამოფხინან. ამ განზრახვით იმათ გაჩინეს ყოველ-კვირის კრება, და ამ კრებაში უნდა ყოველის მხრით გაჩხრიკონ დასჯონ, თუ ახლანდელ საზოგადოებაში რა მდგომარეობა აქვს ქალსა. შაუცეტტის გამოყენილი დასკვნა იმით არის შესაბამისი, რომ უბრალოა, თუმცა ახალი კი არ არის. ის ამბობს, რომ ქალთ ჭკუის გაუსხნელობა და სხვისაგან დამოკიდებულობა, როგორც ამ დროების საზოგადოებაში არის, განსაკუთრებით იმისგან წარმოსდგებაო, რომ ქალები განშორებულნი არიან პოლიტიკური საქმეებისაგან; აგრეთვე ამ მიზეზისაგან წარმოსდგებაო მუშა ხელოვანთ სისაწყელი, უმეცრება და მოუქნელობაცაო. აბა მიეცეს სიმართლე ქალებს და მუშა ხელოვანთ, რომ იმათაც თავიანთი წარმომადგენელი იყოლიონ პარლამენტში, და მაშინ ჰნახავთ, რომ ეს ბოროტება მოისპობაო. მაშინ დემოკრატია (უმეტესი ნაწილის

უფლება, მმართველობა) მიადწევს თავის მიზანმიმართულ და ქალიც იმ ადგილს დაიჭერს საზოგადოებაში, რომელიც სიმართლით ეკუთვნის იმასაო. ახლა ჩვენ უნდა ვსთქვათ, რომ ეს შაუცეტტის აზრი ქალების მდგომარეობაზედ ახალი რამე არ არის. ეს იფიქრეს პირველად ამერიკაში და ბევრნაირად გააუკეთეს იქ ქალების მდგომარეობა; ზოგიერთ შტატებში აღმორჩევითი სიმართლე მიანიჭეს. ამ სიმართლის მინიჭებამ ის ნაყოფი მოიტანა, რომ ბევრი გამოჩენილი ქალები გამოვიდნენ ამერიკაში, მაგ. მარგარიტა შულერისა, ანა დეკსონისა, დოქტორი მარი შოკერისა და სხვ., რომელთაც აჩვენეს ქვეყანას, რომ ქალებიც შეიძლება თავისი კუთვნილი სიმართლის რიგაანად მოხმარებასა. ამასთან ესეც უნდა ვსთქვათ, რომ ამერიკის ქალები არა კმარაბენ კაცებთან გათანასწორობას, იმათ მსურსთ რამე უფლებაც მოიპოვონ საზოგადოებაზედ. მართი ქალი, ტარუსი, ლოდ-ბონდის მეუღლე, იმასაც ცდილობს, რომ ადამსს მავიერად შეერთებული შტატების ელჩად დანიშნონ ანგლიაში. მაგრამ ანგლიის ქალებს ჯერ იმდენი ძალა არა აქვთ, რომ ამისთანა გავლული სურვილი აღმოაჩინონ. აქამდის ისინი მხოლოდ იმას ცდილობენ, რომ როგორმე მოიპოვონ აღმორჩევითი სიმართლე, და რაკი ამას მოიპოვებენ, მაშინ უნივერსიტეტისა და პარლამენტის კარებზედ გაიღებენ იმათთვის. ამ სიმართლის მინიჭებაზედ ბევრმა გამოჩენილმა ქალებმა მართა თხოვნა საზოგადოებათ პალატაში. რასაკვირველია ამ თხოვნის აღსრულება ჯერ საქველა, მაგრამ რადგან ამ საქმისთვის ბევრნი მოქმედებენ ანგლიაში და ამასთან ბევრმა გამოჩენილმა პირებმა ქალების მხარე დაიჭირეს და დიდ შემწეობას აძლევდნენ იმათ. ამისთვის საიმედოა, რომ ქალებს მიენიჭებათ რამე სიმართლე. უ. სტიუარტ მილლი ძალიან თავ-გამოდებულია ქალთ პოლიტიკური ემანსიპაციისათვის (სიმართლეების მინიჭებისთვის), და გაზეთი Star-იც დიდი გამჭიარებით ჰქნება ამ მართალი საქმის (როგორც თითონ ამბობს) „ურიგო და უფუნურ წინააღმდეგებს“. რასაკვირველია ქალების მომხრეებს ადვილად შეუძლიანთ დაამტკიცონ, რომ კაცების უმეტესი ნაწილი, რომელთაც აღმორჩევითი უფლება აქვსთ, სრულებით არა სჯობიან ჭკუის გასხნელობითა და განათლებით მომეტებულ ქალებს, რომელნიც განშორებულნი არიან საზოგადო საქმეებისაგან. მაგრამ ამ ბაასში ყველაზედ საკვირველი ის არის, რომ ქალების მომხრეებს რა დამტკიცებაც ქალების სასარგებლოდ მოჰყავთ, ისინი ყველანი ეწინააღმდეგებიან დემოკრატულ პრინციპს (უმეტესობის უფლებას). თუ აღმორჩევითი სიმართლე, როგორც ისინი ამტკიცებენ, საზოგადოების ყველა წევრის ბუნებითი, თან-დაყოლილი სიმართლეა, მაშ რაღა საქორაო იმაზედ ლაპარაკი, რომ ის აღმორჩევითი განსხვავებული გონებისა და ხელობის პატრონები უნდა იყენებოდნენ, მაშინ ბევრს აღარას უნდა გამოუდგენ, რადგან ქალებიც კაცების მსგავსად საზოგადოების წევრებად ჩათვლებიან. რაკი პოლიტიკური სიმართლეს ყველა კაცის თან-დაყოლილი სიმართლედ მივიჩნევთ, მაშინ, რასაკვირ-

ველია არ შეიძლება, რომ ამ სიმართლით საზოგადოებდეს ერთი ნახევარი კაცობრიობისა და მეორე კი არა: ეს იქნება მალაღებელი უსამართლოება. მაგრამ თუ ხმის მიცემისა და საზოგადო საქმეებში მონაწილეობის სიმართლისთვის საჭიროა რაოდენიმე ჭკუის გასხნელობა და რაოდენიმე ნიეთიერებითი ქონება (ლონე), ან თუ სხვა რამე გვარი თავივლები, მაშინ ზევით ნათქვამი პრინციპი უნდა შეფერდოს კაცებსაც და ქალებსაც ერთნაირად, ესე იგი აღმორჩევითი უფლების მისანიჭებლად კაცებისაგანაც და ქალებისაგანაც ერთნაირი ზნეობითი და ნიეთიერებითი თავივლები უნდა მოითხოვონ; მაგრამ რა გამოვა ამ გვარი არჩევანისაგან? ბევრ მოიგებენ ამით დემოკრატული პრინციპები? მართალია ბევრ კაცს ბევრი ქალი სჯობია სხვა და სხვა ღირსებითა, მაგრამ საქმე ის არის, რომ ქალების პოლიტიკური შეხედულობა სრულებით წინააღმდეგია საზოგადო თანასწორობისა. ამ დროების ლიბერალურ (თავისუფლ) მიმართულებას არა ვითარი გავლენა არა აქვს ქალებზედ, ისინი არას დასდევან ახლანდელი დემოკრატების აზრებს. თუ ახირებული აზრების მექანნი არ არიან, ესე იგი: ღარინის აზრისანი, მატერიალისტები, ათეისტები (უღმერთოები), მაშინ უეჭველია არისტოკრატული და ეკლესიური მიმართულებისანი იქნებიან. ამას აშკარად ვხედავთ ანგლიაში და თითქმის ამერიკაშიაც.

— მუღიხის არტილერიის კომიტეტში წარადგინეს უ. პენრის მოგონებული ამერიკული თოფ-რევიოლვერი, რომელიც თხუთმეტის სროლით იტენება. ეს თოფ-რევიოლვერი ცამეტ სეკუნდში თხუთმეტჯერ ისვრის; თერამეტი სეკუნდი ხელმოკრეთ გატენას უნდება და ისეც 13 სეკუნდში 15 ჯერ ისვრის. ამ გვარათ, ამბობენ, ვითამ 44 სეკუნდში 30 სროლა შეუძლიაო.

შარანია.

იმპერატორი ნაპოლეონის ბიძაშვილის შვილის პრინცი ახილ მურატისა და სამეგრელოს განსვენებულის მთავრის ასულის სალომე ლდიანის ქორწილი იყო მაისის 1 (13) ნაშუადღეის პირველ საათზე. ჯვარის წერა აღსრულდა ტულერის კარის ეკლესიაში ფრანკულების იმპერატორის და მისის მეუღლის თანდასწრებითა.

— შალონის ბანკის სარდალმა იმპერატორის გენერალ-ადუტანტმა შალიამ, რომის უკანასკნელი ექსპედციის უფროსმა, აფიკრაებისადმი წამოსთქვა სიტყვა: ბატონებო! ბედნიერებთა ვრაც თქვენს უფროსობასა და ამით სიზაყე მეძლევა. ბევრს თქვენგანს ვიცნობ და მიცნობენ, სახელით მაინცა. ჩვენ აქ ლხინის გასაწევით კი არა, შრომისათვის შეეყრილეთ, ეს საკმაოა, გაჩვენეთ, რომ დროს დაუკარგავთ მანერებისთვის უნდა მოვიცალოთ. ნაწილ-წილ სწავლას ზამთრამდის თავი უნდა დაეცებოთ და სამინდრო რაზმობის სწავლას უნდა შეუდგეთ. რადგანაც ახალი თოფი შემოვიდა, რაზმობის სწავლა უნდა დაიწყეთ. რადგანაც იქნება მოხდეს, რომ რომინობა დაიწყოს; ჩვენ ბევრთად და გულს-მოადგინებით უნდა ვიწროვოთ.

იტალია.

შეორე ექსპედიცია რომისა. ზაზეთი Opinion National გვეცნობებს რა შეორე ექსპედიციაზე, ამბობს: "მს არის ჩვენის იტალიელის კორრესპონდენტისაგან მივიღეთ ტელეგრაფი, რომ ფრანკო-სპანის ომის დასრულების შემდეგ, რომელიც კარგად იქნება დასრულებული, მან დაიწყო რომის დაპყრობა. მენერალმა ლუი-მონმა ტელეგრაფით მიუწერა პაპის სამხედრო მინისტრსა ჩერტოცის მონასტრის კაზარმების დაყოფაზე. შრანციის გემებით მუდამ დღე დიდძალი სამხედრო იარაღი მოდის, — ეს რა ამბავია?"

— რომ დგან გვეცნობებენ, რომ წმ. პიუს დღესასწაულში პაპამ მატრიკანში აკურთხა ორი დროშა (ბაიარლი): ერთი დროშა ამერიკელ კათოლიკებმა აჩუქეს წმინდა ტახტს და მეორე — ისპანელებმა. ამ კურთხევაში დაესწრნენ რომის ჯარი და დიდძალი ხალხი. პაპამ უთხრა ჯარს მოკლე შესხმა, რომლითაც იმან მადლობა შესწირა მათ, რომ ისინი ეკლესიის კეთილდღეობისათვის ერთგულთა ვებრძოდნენ შარბალდის მომხრეებს, — კათოლიკე იტალიის უღმრთებელ შეილებს, — სწორედ ისე, როგორც პიუს მეფეთეს დროს იმათმა მამა-პაპამ დაიხსნა საქრისტიანო ქვეყანა მუსულმანების (თათრების) ხელიდან.

რომის მსოფლიო კრება. Allgemeine Zeitung-ში დაბეჭდილია: "რომიდან მიუწერეს იწერებთან სხვა და სხვა კეთილ-სამიერო პირობა, რომ პაპა პიუს IX (მეცხრე) წმინდა პეტრეს დღეს (24 ივნისს) დიდი დღესასწაულებით გამოაცხადებს ეკლესიის შესახებ ბულოს იმაზე, რომ 1868 წლის რვა დეკემბერს რომში გაიხსნება მსოფლიო კრება. უწინდელ დროში ბულოს გამოცხადების შემდეგ ერთი წელიწადი უნდა გასულიყო და მაშინ მომხდარიყო მსოფლიო კრება. მაგრამ რადგან ეხლა კარგი გზები არის და მისვლა მასვე ადვილად და ჩქარა შეიძლება, ამის გამო პაპამ აღარ მიხედა ძველს ჩვეულებას. რომელ სახელმწიფოებსაც აქვთ უფლება თავიანთ დესპანს (უპოდნომოჩენნი), გაგზავნონ, უეჭველია ამ ქვეყანა ისარგებლებდნენ ამ უფლებით.

სლავიანების მკვლელობა.

ლვოვი. პოლშელები დიდ საქმიანობას აჩვენებენ, ისე როგორც უკანასკნელ (1863 წ.) პოლშის ადგომის წინათა. ახალი გავითები ერთი ერთმანეთზე ჩნდება. ის იყო ზალიციაში (*) გაზეთი Konfederati გამოვიდა, ღრუბდნენ დაიწყო გამოსვლა მეორე გაზეთმა Taran-მა, რომელიც რესპუბლიკურის მიმართულებისაა. მს გაზეთი ქადაგებს შლავების (თავად — ანაჟრობის) მანებლობაზე პოლშის საქმისათვის, და ამბობს საქორა რუსეთის წინააღმდეგ განზრახვისათვის მხოლოდ ხალხი.

ამ განზრახვის ასრულება ძნელათ მოუხერხდებათ პოლშელებსა იმ ცელიუბათა შემდეგ, რომელიც ხალხის სარგებლობისათვის მოხდენილ იქნა (2).

— ავტორია პოლშელი ემიგრანტებისა (გასული კაცებისა) ძლიერია ლვოვიში, და თავიანთ მოქმედებისთვის შუა გულ ადგილათ ღრუბდნენ ქალაქი აქვს.

— ლვოვი რომ ოთხი პოლკი იდგა გარნიზონათ, იმათგანი სამი ვენგრის პოლკები იყვნენ; ისენი მენგრიაში მიდიან და იმათ მ გიერთ პოლშელების პოლკები უნდა დადგნენ.

— პარიჟში გამოვა ახალი გაზეთი L'Electeur (ამომრჩეველი). პოლიტიკურ ნაწილის მმართველი იქნებთან შულ ლავრა მორი და პიკარი. მს გაზეთი იქნება ყოველგვარ ლიბერალურ პარტიის იარაღითა.

ოსმალეთი.

ქანდიის კუჩუღი დგან იწერებთან 18 აპრილს, გაზეთ Wauqezex-ში: "იქი არ არის, რომ ოსმალებს ვერას გზით ვერ შეუძლიანთ არეულობა მოსპონ ქანდიის კუნძულზე, რაც უნდა ბევრი ცდა და ფულებიც მოანდომონ კიდევ. ოსმალების ხელში მხოლოდ რომელიმე ნავთსაყუდლები არის; დანარჩენი განდგომილებს უჭირავსთ. რასაკვირველია, მთიან ალაგას ომი ძალიან ძნელია; მაგრამ მანც არ შეიძლება კაცმა არ ეკითხოს: განა ეკუთვნის ქანდიას უფლებები იმ სამეფოს, რომელსაც დიდ-ძალი ნივთიერებითი შეძლება აქვს და მაინც აქამდს ვერ მოუხერხებია არეულობის მოსპობა? ამასთან ოსმალების პოლიტიკის მოსაჩივრებს შეუძლიანთ გააძარტონ და პასუხის გება იკისრონ იმ უსამართლოებაზე რომელიც ოსმალებმა ქანდიის კუნძულზე მოახდინეს არეულობის დასაწყისიდან აქამომდე? — თუ მკაცრად ოსმალებს ღონიერია ესკადრა აქვს, მაგრამ მაინც იმდენი ვერ შეიძლება, რომ გზა შეეკრათ განდგომილების ორი გემისთვის, რომელიც მიდის დამოდის და თან განდგომილებისთვის ყველა საქორა ნივთი მოაქვს. ქანდიის კუნძულზე ოსმალების ჯარი იქნება 50—60,000 კაცად; ცხენი სულ ქვეითი ჭარია; ცხენო-სნები და ხმელეთის არტილერია თითქმის სულ არა აქვს. ღიბი-ხენი არ არის, რაც განდგომილები ქანდიის ქალაქის კედლებთან შეეტაკნენ ოსმალებს. ამ შეტაკების შედეგი ის იყო, რომ ოსმალებს მოუყვდათ 80 ჯარისკაცი და იძულებულნი იყვნენ ციხის თოკებს შეიგნით შეეწიათ. ამას ზღაპარს კი არ გეუბნები, ნამდვილი ჭკუმატილებაა. თუ ოსმალებს გაზეთები გვარუფნებენ, რომ ქანდიის კუნძულზე აღრეულობა სრულებით მოსპობილია, ეს ისე უნდა მივიღოთ ჩვენ, რომ მთელი კუნძული, გარდა რომელიმე ნაპირის ალაგებისა, განდგომილების ხელშია. ჩვენ ნამდვილად ვიცით, რომ განდგომილებს მუდამ 7,000 კარგა შეიარაღებულ ჯარის კაცადისა ჰყავსთ და 14 ან 15,000 შეიარაღებულ კაცადისა მზათა ჰყავთ გ კვირებისთვის. სამხედრო მოქმედება შედეგა პატარა-პატარა შეტაკებებში, რომლის შედეგი გვეცნობებს, რომ ოსმალებს ამ საქმეში სრულებით ვერ შეუძლიანთ ფეხის წინ წადგმა... რუსის კონტრ-ადმირალი ბუკაროვი, რომელიც ესკადრას წინამძღვრობს, ყველაფერს აკეთებს, რასაც კი საწაალი კანდელებისთვის სარგებლობის მოტანა შეუძლიან, და ამისთვის ოსმალები იმას შეკავებული ბოროტებით შეცქერიან და მეტი რა გაეწყობათ, რომ გულ-გრილად არ შესცირონ. რუსის გემები მუდამ მიდიან ქანდიის კუნძულიდან პიერას, სადაც იმათ დიდი აღტაცებით მიეგებებიან ხოლმე ბერძენები. შრანციისა, ანგლიისა და აესტრიის გემებიც დგანან სუდის ნავთსაყუდელში, მაგრამ ისინი ცუდად არიან შეიარაღებულნი და რომ სწორედ ეს თქვათ. თვალ-ყურის დევნის მეტს არას აკეთებენ. შრანციულები და ანგლიელები რუსებზე განზედ არიან. მანამ მკ სულს მივიღოდი ორი დღის წინ აპოკორონთან ბრძოლა მომხდარიყო ოსმალოს ჯარებსა და განდგომილებ შუა; იმ ჯარის წინამძღვარი მამად-აღრ-ფაშა ყოფილია. აქაც ოსმალები დამარცხებულან. ახლა მკ მივიღებო ქანდიიდან და ის იმედი მიმაქვს თან, თუ ოსმალებს არაინ შეეწია, ქანდიას ვერას გზით ვერ დაიმორჩილებენ და თუ დიდი სახელმწიფოები არ გაერივნენ ამათ საქმეში, ძნელად მოეღება ბოლო იქაურ გასაოცარ და საზარელ ამბებს. ანგლიელებმა რამდენსავე თვის განმავლობაში აუარებელი გაჭირება აიტანეს აბისინიაში და ბედნიერად აღასრულეს თავიანთ ექსპედიცია! მაგრამ ოსმალებმა კი იმდენი ფულები დაფანტეს, იმოდენა ჯარი ხელში ჰყავსთ და მაინც მთელი ერთი წლის განმავლობაში ვერაფერი შედეგი (ბოლო)

ვერა ნახეს და ამაო ბრძოლაში გააფუქეს თავიანთი ძალა და ღონე." — ბელგრადი დგან (სერბიის დედა ქალაქი) იწერებთან 29 აპრილს Allgemeine Zeitung-ში: "ბელგრადში ამ ცოტა ხანში ჯარს გამოიყვანენ გასაშინჯავთ; ამ ჯარში იქნება 20,000 კაცი. შევედოა სერბიის მთავრობამ სკაროდ დინახა, რომ 20,000 ჯარს კაცი იყოლიოს ბელგრადში, რადგან სერბიის სახლერებზე ოსმალებმა 40,000 ჯარი დააყენეს. ბოსნიის ქრისტიანები მოიღებენ, რადგან უმადურნი არიან ახლად შეწყვილ ხარჯზედ, და ბევრი მთგანნი სხვა სახლდებიან იქიდან. მართლად რომ ახირებული ხარჯი შეაწერეს, მით უფრო ახირებული, რომ შარმან ბოსნიამოსა-სავალი არ მოვიდა."

პოლშელების ემიგრაცია. პოლშელი გაზეთები ამტკიცებენ, რომ ოსმალების მთავრობა, პოლშელ ჯარს გარდა, მეორე ჯარს შედგენასაც აპირებს. ამ ჯარში სულ ქრისტიანები უნდა იყვნენ 8,000 კაცამდე და წინამძღომელობაც უნდა პოლშელს ჩააბარონ. — პოლშელების დემოკრატიული პარტია აღმოსავლეთის ომისგან არა ვითარ იმედს არ მოეღის. ჩარტორიჟის პარტიასავით, რომელსაც ჰგონია, რომ აღმოსავლეთის ომი აღდგინებს მიანიჭებს პოლშას, ამის გამო პოლშელების დემოკრატიული პარტია ზრახავს ჩარტორიჟის პარტიას, რადგან ის დიდ შემწობას აძლევს ოსმალების მმართველობას შემოთ მოხსენებული ოსმალო-პოლშელთ ჯარისთვის ელონტერების მოკრებაში და ამასთან მზა არის თავის ფულებით შეამოს ოსმალების განრევილი სახელმწიფო ხაზინა. პოლშის დემოკრატიულ პარტიას მიაჩნია, რომ შერობის საერთო რევოლუციის (არეულობის) მეტს არაფერს არ შეუძლიან პოლშის აღდგინება. ამ დაჯერების ძალით ეს პარტია ყველა დონის ძიებას ხმარობს, რომ ესეთი რევოლუცია აღძრას.

ტელეგრაფები.

პეტერბურგში მიღებული. კონსტანტინოპოლი, 29 აპრილს (11 მაისს). ახლად დაწესებული სახელმწიფო თათბირი რომ გახსნეს, სულთანმა თავისუფალი აზრებიანი სიტყვა წარმოსთქვა. ამ სიტყვაში სხვათა შორის იმან გამოთქვა, რომ საქორა დაეშორდეთ წარსულს და მიუთახლოდეთ შერობის ცივილიზაციასა (განათლებას).

პარიჟი, 30 აპრილს (12 მაისს). (ბტლანტი დის ტელეგრაფით). სენატმა საზაბათოდ 4 (16) მაისისთვის გადასდვა პრეზიდენტი ჯონსონის გასამართლებზე თავის გადაწყვეტილების წარმოთქმა; ყრილობაც ამ დრომდის აღარ მოხდებ.

მადრიდი, 2 (14) მაისს. იპანიაში საშინელი მღელვარება ჩნდება. ამ ცოტა ხანში რევოლუციის მოედობებიან. ძალიან ბევრი გაიღდნენ ისპანიიდან სხვა ქვეყნებში.

პარიჟი, 4 (16) მაისს. Partii-ში (გაზეთია) აღტადებენ, რომ მთელს შრანციში ყველა გვარ ნახნა-ნათეს ძალიან კარგი მოსავლის პირო იტყობათ.

საშუაგვარტონი, 5 (17) მაისს. მესტ-ინდოეთიდან მოსულმა ფოჩტის გემმა მოიტანა ამავე, რომ იქ სხვა დაავდეს, ვითომც მარაქულაში რევოლუცია (არეულობა) ასტყდა და პრეზიდენტი ხუარესი მექსიკიდან გაიქცაო.

ლენინგრაფი, 7 (19) მაისს. საქონის პირველ პალატაში, შეიდი სათი იზასეს სიკვდილით დასჯის გაუქმებზედ. მაგრამ ხმის უმეტესობისა გამო არ მიიღეს სიკვდილით დასჯის გადადგმა. ამ პალატის სასულიერო წოდების სამივე წევრი სიკვდილით დასჯის მოთხოვნაზედ იტყობენ.

მხრე იყო. საქონის მემკვიდრეებმა მისცა იმის გადადგმაზე. მათგანის დასჯა პალატამ ერთ-ხმეე გაუქმა.

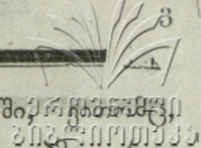
თფილისში მიღებული. პეტერბურგში, 19 მაისს. ათინაში გაგზანილი ქანდიის წარმომადგენელი ითხოვენ, რომ საბერძნეთის მთავრობამ ისინი ქანდიის დეპუტატებთ შერაცხოს და მიიღოს ამ ხარისხით დეპუტატთ პალატაში. ოსმალების ელჩი იმათ წადილს ეწინააღმდეგება, და ყველა სახელმწიფოების ელჩები, რუსის ელჩს გარდა, ამ სქმეში ოსმალების ელჩის მხარე უჭირავსთ. ბერლინიდან გვეცნობებენ, რომ პარიჟის სტუდენტები ირევიანო.

1751 და 1855 წალიწავლება.

რამდენიმე სიტყვა იმ გუჯრის თაობაზე, რომელიც "დროების წარსულს ნომერში დაიბეჭდა.

შევეყანაზე ისეთი არსება არ იქმნება რომ არ იბრძოდეს, არ ცდილობდეს სხვების ჩაგვრას. მინ არ იცის მაგ. დეარძლი, რა გვართ გადასხვევა ხოლმე თავზე ყანას და სწავრავს მას. შეველანი ცდილობენ ერთმანეთი ჩაყლაპონ. არც ერთი არსება არ არის, რომ ენერგიულად არ ცდილობდეს თავის არსებობისთვის მანებებელ მიზეზების მოშორებას და სხვის დაჩაგვრას; ამასთანავე ყოველი მცენარე იმასა ცდილობს, რომ სხვანი განდვენოს ქვეყნიდან და თვით დაიჭიროს მთელი დედამიწის ზურგი. ბუნქარო, ჯაგები რომ არ იყვნენ, უეჭველია, მთელ დედამიწის ზურგს დიდროვანი ხეები დაიჭრდნენ; აგრეთვე თუ დიდროვანი ხეები არ ყოფილიყვნენ, კიდე, ბუნქარო ჯაგები დაპყრობდნენ ყოველს შათის გამოსადეგს ალაგს, ერთის სიტყვით ბუნებაზე ასეთი წესია, რომ უძლური ღონიერს ალაგს უთმობს.

ამ გვარსავე ბრძოლას ჩვენ ვხედავთ ცხოველებს შორის. იმათშიაც ყველანი თავის სიკოცხლის დაცვისათვის იბრძვიან; ყველანი იმას ცდილობენ, რომ სხვები დაიპყრან, დახლონ და მხოლოდ თვით იცხოვრონ. შინა-ქველა ხომ რა არის, ისიც კი იბრძვის ხოლმე. მის არ უნახავს ისა ქიყელაზე, რომელსაც მოეხვევიან ხოლმე და სჭამენ. შრთის სიტყვით ბუნებაზე ყველანი უმცირესიც კი იმასა ცდილობს, რომ მანებელი მიზეზები მოარიდოს თავის სიკოცხლს. მუმლსათვის სუსტი და უღონო არსება ამა რალა იქნება ქვეყანაზე, ისიც კი იბრძვის და ცდილობს, რომ სიმრთელით შეინახოს თავი თვისი, მხიარულებაში და ბედნიერებაში განატაროს თავისი დღენი. შუტკარი რომ გააჯაგრო, მაშინვე გიგებნს, იმისთვის რომ ეწინიან არ მოკლანო; რათა? ამისათვის რომ სიკოცხლუ მსურს. შეველას თავისი თავი მოსწონს, თავის თავს ეღვრება, ვთამაშება და თავმოყვარეობს; ეს არის მიზეზი. რომ ყველა თავისათვის ცდილობს. შეველას თავისი საქორებანი აქვს. შეველია, რომ კაცის გულისათვის ცხოველები თავს არ გაიცხლებენ, თუ ის თვითონვე არა ცდილობს თავის თავისთვის. აი ამ ბუნების კანონის ძალით, კაცო მუშლისა და ქიანქველის მსგავსათ ცდილობს შეუმციროს თავს მანებელი მიზეზნი, და მოიპოვოს ისეთი ცხოვრება, რომელიც მას მხიარულებაში და ბედნიერებაში ამყოფებს; მაშასადამე კაცის წარმატება იმაში მდგომარეობს, რომ მან ცხოვრება უნდა გაიუმჯობესოს და გაიარხინოს. ამ ბრძოლის არსიც ამაში მდგომარეობს. მე დარწმუნებული ვარ, რომ ეს ბრძოლა არსებობისთვის იქიდან წარმომდგარა, რომ ყველას სიკოცხლე უყვარს. აი აქ არის იმის მიზეზიცა, რომ კაცი კაცს ეჩხუბება, ართმევს, ჰკლავს და ითვისებს მთელს მისს ავლა-დიდებას. აქედან წარმოსდგება ხოლმე ის ომებიცა კაცთა საზოგადოებათა შორის, რომლებიც ცდილობენ ცდილობენ ცდილობენ.

რომელნიც რამდენიმე ათას კაცს უწინარეს მოუსწრაფებენ ხოლმე სიცოცხლეს. არა ერთი და ორი ყოფილა ამ გვარი ომები ჩვენს საქართველოშია 1751 და 1755 წელიწადებში. ამ ომებში ურევიათ ინგილოვებიცა და ამის თაობაზე ჩვენ გვსურს რამდენიმე, სიტყვა ვსთქვათ.

1751 წელს მეფე ირაკლის ბედის ბორბალი უკუღმა შემოტრიალდა. აქამდის მას ჰყავდა ყოველი მტერი დაშინებული თვისის მძლავრობით. მის ეპყაკობისაგან შიშით კრთოდა ყოველი არეშარი. მას ჰყავდა თითქმის თვისი სამშობლო ქვეყანა გაარხინებული მტრისაგან. მან ხანები ყველანი შემოირიგა და ახლა აღარაფერი აწუხებდა შარის მტერი, რადგან როგორც არის მოხსენებული ქართლის ცხოვრებაში, შარს გარდა პირაქეთ ბატონს ჩვენს მტერი აღ რა-ენი ჰყავდა. მეფე ირაკლის გული ძლიერ სწუხდა ამას. ამას გარდა შარი მუდამ ამტერებდა ღალისტის ლეკებს საქართველოზე. თურმე დაუცხრომელ ხალხს გადმოჰყვანდა ხოლმე ღალისტის ჯარი, აბინავებდა შარში, ბელადს აძლევდა და მუდამ ახრებინებდა საქართველოსა. ამას შეექნათ მეფე თემურაზ და ძესა მისა ირაკლის რჩევა შართლისა და ძახეთის წარჩინებულთა კაცებთან ერთობრივ გადასწყვიტეს შარზე გალაშქრება. რადგან ქარვლიების მტერი ძახეთს და შართლს არაინა ჰყავდა, ამისათვის ძლიერ დიდი იმედითა ჰქონდათ შარის დაჭრისა. შარობი სულ გამგზავრდნენ. შარვლებმა ეს შეიტყეს, ხეყნა დაიწყეს და შერიგება მოინდომეს. მაგრამ როგორც ჩვენს მეფეთა უნდოდა და ან შემორიგების გზა იყო, ისე არ შემორიგდნენ; და არც იმათ ინებეს მათი შემორიგება თურმე აჯიხალაბაძე მოინდომა, მაგრამ რადგან მეფეების შემორიგების სურვილზე თანახმა არ გახდნენ, ამისათვის, მტერი ღონე აღარ იყო, უნდა გაელაშქრათ. მეფენი მიბრძანდნენ, ჩამოხდნენ ალაზნის პირზე. შადარას პირისპირ გადევს ხადი და მეწინავე ჯარი გავიდა გაღმა და დადგა სანგარში. ამ დროს მოუვიდათ ამბავი და მუქარით შემოთვლია აჯიხალაბისა: „თუ გამოეცლებით შარელთა კარგითა, თუ არა და მე ჩემის ქვეყნით ჰგათთან ამოეწყდებიო.“ მუქარით გამოითხოვა და ამაყი სიტყვა, რასაკვირველია, მეფეებს ძლიერ ეწყინათ. ამას შემდეგ მოშალეს იმწამსვე ხადი, აიყარნენ იმე დღეს და გაილაშქრეს აჯიხალაბის ქვეყანაზე. მეორე დღეს აჯიხალაბისამაშულში გავიდნენ. აჯიხალაბმა კიდევ თავის მხრით თურმე შემოიფიცა, რთგულელებაზე ქარვლინი, ძირობის ლეკის ქვეყნები და ძაკის სულთანნი, რომლის ჯარშიაც იყვნენ ინგილოვებიცა. მ-ში დაიწყა. აქ მეფე ირაკლი ძლიერ დაამარცხეს, ასე რომ ცხენოსანი ჯარის მტერი, შინ არაინ მოჰყოლია. ძვეითი ჯარი თურმე ალაზნის ვერ გამოვიდნენ და დარჩნენ ლეკებს; ომი მოხდა ძაკში, ანუ საინგლოში. ამის მეტათა, ამბობს „პაპუნა მრბელიანი, მეფეს თემურაზს და მეფეს მრეკლეს ჯარი არ დამარცხებოდათ; ამათი ხმლის ძალი და სახელი ყოველს ქვეყანას გავარდნილ იყო. ამ ამბავს უკან, დაუმატებს იგივე, „ასტყდნენ ლეკის ჯარები, ყაზახად ჩამოდნენ, ქართლსა და ძახეთში და მრავალი ალაგები წაანდინეს“. ამას შემდეგ წამოთამაძნენ აგრეთვე ყიზილბაშნიცა. ახლა მოვიდა დრო საქართველოს აღსასრულისა. შევლა მას აემტერა, ყველა მას ებრძოდა და შეიღსა სტაცებდა. ამასთანავე მეფე ირაკლისაც ჰამი სიცოცხლისა უსრულდებოდა. მართხელ აშლილნი და ამტყდარნი ჩვენნი მტერნი აღარ დასცხრნენ და ისე მიასუსტეს საქართველო, რომ უთუოთ მას ბოლო უნდა მოჰვლებოდა. მართალია ირაკლი ღომსავით იბრძვის, ყველგან მტერს ამარცხებს, მაგრამ

მინც ვერა გაუწყვია რა. შოველის ფრიდამსჩანდა, რომ მისი ეპყაკობა ბოლოს მტრის უმეტესობას უნდა დაჰმორჩილებოდა, თუ რომ საქართველოს შეიღნი ყველანი ერთმანერთს პირს არ მისცემდნენ და ერთ საზოგადო საქმისათვის არ იმოქმედებდნენ მტრის წინააღმდეგ. ირაკლი მინც და მინც გულს არ იტებს და საქართველოს შეიღთა ამხნეებს ომში. ის ხედავს, რომ ყოველის მხრით მტერი, ვითარცა მგლის ხროვა დაეცემა ხოლმე საქონელს, აგრე დასცემა და წამოხე ეია გარშემო მის საქართველოს სამშობლო სამეფოს და დღე და ღამ ებრძვის, სვლევს და სკამს; — ის გაფათრებული და ძალა მოკრფელი უკანასკნელად ებრძვის მტერს. ის შემწვობას სიხრეს, რუსის ხელმწიფეს, მაგრამ ჯერ დროებით უქმად რჩება მისი გულითადი თხოვნა; იგი ემუდარება ჩერქეზებს, ჯარი მათხოვეთა, მაგრამ ისინი ჯამაგირს ითხოვენ. მტერი ღონე არ არის; მან უნდა მისცეს, მაგრამ საიღამ, რომ ხაზინა არა აქვს, საქმე ქირს, საქართველო იხრჩობა, გული უღონდება, მტერი გულზე აწის, და გაფათრებული ირაკლი მოაწვევს თავის მფარველად რუსეთს; მაგრამ რომ არ საიღამ შევლა არ არის, იმას გამოაქვს თავის სალაროდამ ევრცხლის და ოქროს იარაღები, აძლევს საზარათხანოში, აქრეინებს ფულს და თეთრს და აძლევს ქირით მოყვანილს ჩერქეზის ჯარს. მაგრამ მინც და მინც ის ევრას აწყობს; გაზვიადებული მტერი თუმცა მარცხდება, მაგრამ მინც არ სცხრება, და ყოველი ღონისძიება ირაკლისა უსარგებლოთ რჩება. ამის გამო გულზე მოსული, გაფიცებული მეფე ირაკლი ხუნძახის ბატონზე, ქარვლებზე, აჯი ჩალაბზე, ნუხის ხანზე, და ძაკის სულთანზე, რომლის ჯარშიაც უნებლიეთ იმყოფებოდნენ ინგილო ბიცა, როგორც ამტყეებს ამას გუჯრის პატრონის მოქმედება, შუა ომში გადმოსხდა ცხენიღამ და დაიძახა: „მს არის დღე ეპყაკობისა და სიყვარული რუჯლისა, ყოჩახებო, და ევეკეთენით ჩვენ მამულის მტერთა; ჩამოხდით თქვენცა.“ ამას შემდეგ მიჰყვებს ხელი მტრის ჯარს ხმალ-და-ხმალ, და დიდათ დაამარცხეს; მაგრამ ერთხელ ამტყდარნი მტერნი, ვიდრე არ დაიხოცნენ, აღარ მოეშვნენ. აჯი ჩალაბი ხომ დაუწყნარებელი მტერი გახდა და მუდამ ამტერებდა საქართველოზე ღალისტის, შარს, ძაკს და სხვა ხანებს. ბოლოს და ბოლოს ისე გაუჭირა ამ კაცმა საქმე, რომ მეფემ შემორიგება მოინდომა მისი, მაგრამ იმან შემოუთვალა ირაკლის: მე იმ პირობით შეგირიგდებიო, თუ რომ შენ ყველა სამაჰმადიანო ქვეყანაზე ხელს აიღებო, და მხოლოდ ძახეთს და ქართლს დასჯერდებიო; თუ არა და მტრობაზე ხელს არ ავიღებო. ამ პირობას კიდევ ირაკლი არ დათანხმდა და გაიმართა კიდევ მათ შორის მუდამი ომი. ამ დაუცხრომელ ომში სრულდებოდა მეფის სიცოცხლეცა. 1755 წელს მოადგა კიდევ აჯი ჩალაბი ყვარელის ციხეს. ამის მხარე კიდევ დაიჭრა ძაკის სულთანმა და გამოლაშქრა ინგილოვები ქართველებზე და ამ გვართა ნება მიღებულმა ინგილოვთა თავის ძმას ქართველს და მეფეს თოფი ესროლა. შესანიშნავია, რომ აჯი ჩალაბი საითცნაც გაილაშქრებს, იქ არის ძაკის სულთანიცა, ასე რომ ირაკლი მეფის წინააღმდეგ ისიც ინგილოვითურთ მუდამ მოქმედებს, და ხანდისხან ქარვლების მეფესთან შემორიგებასაც ცდილობს. ამ სულთანს ერქვა სახელად მაჰმად-ხანი და არის უკანასკნელის ძაკის სულთანის დანიელ-ბეგის პაპა. ამ ძაკის სულთანს, ხუნძახის ბატონს ქარვლთ, აჯი ჩალაბის, შირვანის შანა ხანს და შანჯისას ყველას ერთმანეთისთვის პირი მიეცათ და ძახეთის აოხრება ჰსურდათ. ამ განზრახვით ისინი მოადგნენ ყვარელის ციხეს. მათ ჰსურდათ ამ ციხის დაჭრა, ამის-

თვის, რომ თუ ამას დაიჭრდნენ, აღარც ძახეთის დაჭრობა გაუძნელდებოდათ. ასე ფიქრობდნენ ცხენი და თვით ირაკლიც ამბობს რჩევაში. ოდეს ეძიებს ღონის-ძიებას ციხისათვის მისაშველებლათ: „თუ მტერმა შეარელის ციხე აიღო უეჭველია, რომ გოღმა მხარი მუდამ ხელთ დარჩებათ, და რახან ვაღმა მხარს იშოვნინ ძახეთის შოვნაც გაუადვილებათ; მერე დასუსტებულს ქართლს რითადა შევიმაგრებთ“. ამასვე ჰქონდათ მეფეებს და ძახეთისა და შართლის თავად-აზნაურობას ერთი დიდი ყრილობა — ფიქრობდნენ და ეძიებდნენ ღონის-ძიებას რომ უშველონ მეციხოვნეთა ქარვლის ციხეში. ამის ფიქრში და რჩევაში განვლო ოცდა სამა დღე. რისა გამო ციხეში მყოფ ქართველებს ძლიერ გაუჭირეს ლეკებმა საქმე, თუმცა ისინი მამაკურად მომბდნენ მტერთან. მტერმა ისე ახლოს მიუდგა თურმე ციხეს სებაბები, რომ შიგ თოფს ისროდნენ. ბოლოს და ბოლოს რომ საქმე გაჭირდა, გამოვიდა ციხიღამ ამბავი. „თუ საჩქაროთ არ მოგვეშველებითა, ამის მტერი ღონე აღარა გვაქვსო“. ამ ამბავზე ეპყაკი მამულის მოყვარე ირაკლი დაფატურდა და აი ახლა მან გამოაცხადა ოცდა სამის დღის განმავლობაში მოფიქრებული ღონის-ძიება. მან ბრძანა: „მინც ინებებს და თავის ეპყაკობაზე მინდობილი წავა და შევა შვარვლის ციხეში და იმათთვის შემწე იქმნება, რუჯლისა, სიყვარულისა და ჩვენის ერთგულობისათვის თავის გარჯასა და თავს არ დაზოგავს უზომოთ დაეჯიღდებოთ. თავადის შეიღს თავადის შესაფერს სახელოს და რომელსაც თავის მუნასობა და სამსახურსა შემოგვიკეთეს, წყალობას უზახთ. აგრეთვე აზნაურებისა და გლეხ კაცს, კაცზე ოთხ თუმანს, ორს საკომლო მამულს და სითარხნეს მიეცემთ. შიღდოს სიყვარულმა მრავალი კაცა გაიტაცა შვარვლის ციხეში მისაშველებლათ. საბართო-შვილოდამ გამოირჩინენ: იოთამი-შვილი რევაზ — უზაში, ბუგუნას — შვილი მახტანგი, სოლაღა — შვილი შარიელი და რამდენიმეც გლეხნი; ზემოქ რთიღამ: მჩ ბელი ძალღუა, ერთი მღვდელი, მუხრან-ბატონის — შვილი, ზედღინიძე მრასტი, ორი კცი მანისის-მრისთვისა და სხვანი; ძახეთიღამ გამოირჩინენ: პაპა ბეჟურის — შვილი, მდიენის — შვილი სოლომონი, მთაყა — შვილი შარვლუნი და ბეჟან რატა-შვილი; გლეხთაგან ძახეთიღამ არაინ გ-ერია ამ გალაშქრებაში. როგორც ამბობს მრბელიანი, მეფემ ამათგან ვერც ერთი ვერ დათანხმა თავის სურვილზე. ქველამ უარი სთქა შვარვლის ციხისთვის მიმეცლებზე. მათეველები ამ ჯარში ყველაზე მეტნი ყოფილან, ესე იგი ას სამი. ინგილოვთაგანაც ყოფილა გუჯრის მიმღები ზურაბა-შვილი, რომელიც მე არ ვიცი საიღამ ერევა ამ ჯარში. იქმნება ამასთან მრავალნი სხვანიც იყვნენ, მაგრამ ისტორია მათ არ იხსენიებს. არც მე მაქვს ამამი ეჭვი. ამისთვის რომ ამ დროს მეფე ირაკლიმ ქიზიყიღამ გაუხივა ჯარი შარის დასარბევით. მს ჯარი ოდეს იქ ალაზნის ვაღმა გასულა შარის დასარბევით მაშინ უთუოდ ინგილოვები დავლის გულისათვის გარეყნან ქიზიყელებში, უზომოთ დაუღა, და ახლა რომ გაახლონ ნამოგარი, ისინი წამოუღიდათ და წამოსულან ქიზიყში. აქედგან ისინი წარუტაცნია შვარვლის ციხეში ჯერ ომიანობის ხალისს, მერე მეფისგან დაპირებულს ოთხ თუმანს ფულს. აი ამ გვართ მიიღებდნენ, ჩემის აზრით, ინგილოვები მონაწილეობას ყვარელის ომში, თუ მართლაც ისინი ერივნენ. მს მოსაზრება ამისთვის უფრო არის დასაჯერი, რომ ზაღლის მახრის მცხოვრებლებს, როგორც ინგილოვებ, აგრეთვე სხვებსაც, მრავალჯერ გამოუჩენიათ ამ გვარი ზნე და ხასიათი, ვიდრე ღალისტანი არსებობდა. მრავალჯერ თურმე მათგანი გარეყნია ყაჩაღებში, დასცემიან სოფელსა, უშოვნიათ დავლა და დაბრუნებუ-

ლან ისევე თავთაიანთ სახლებში ჩინოვნიცა რა არის, კატას მაწონი არ უტამია. — ამ გვართ მომხადებული ჯარი, სამას სამი კაცი მეფე ირაკლიმ გაგზინა შვარვლის ციხისთვის მისაშველებლათ. ამათ უწინამძღოლა მოხსენებულთ თავადი შეიღები, მისცა უხვიერად ტყვია წაშალი და გაგზინა. აქ ინგილო გუჯრის პატრონი ზურაბა-შვილი, აცხადებს თავის აზრს, თუ როგორ ჰსურს მოიქცეს, რომ ჯარი ადვილად და უნებებლად შევიდეს ციხეში. იმას კარგათ საფუძვლიანათ სცოდნია ქართული, თათრული და ლეკური ენები; ამასთანავე კარგი მწიონგურე და მომღერალი ყოფილა და აი, მას რა ხერხი უგდია ქარვლებისათვის. მას უთქვამს: „მე წინ წავალ და მტრის ჯარში გავერევი და მაცდურებით მათ მხარს დავიჭერ, ჩემს ერთგულებაზე ჯერ დავარწმუნებ; მერე დაუკრავ ჩონგულს და ზედ დავხსებ სიმღერას. ჩემს ხმას თქვენ შეიტყობთ და დარწმუნდებით, რომ მე მშვიდობიანათ მივედი და საქმე ჩენი წარმატებით მიღის. მე სიმღერაში ვიტყვი: გამიშვიო, ნება მომეც თ, მივიდე ციხის კარებთან, ვაცდინო ქართველი — გავაღებინო კარები და შევიდე შიგ; მერე შიგ რომ წვეალ. ვუღალატებ იმათ და ღამის ერთ დროს გაგიღეთ ციხის კარები და შემოვიშვებთ შიგ მის ასაკლებლათ. მე ამას მტერი დამერწმუნება, როგორც ინგილოს, ძაკის სულთანის კაცს. თქვენც ამ დროს ნელ-ნელა მალვით მოვა. რენით ციხის კარებს და მშათ რყავით შემოასვლელათ. მერომ ციხეში შევალ, მაშინვე ისევე ხელმეორეთ შეგატყობინებთ ჩემს სიმღერით, რომ მე შიგ მშვიდობიანათ შევიდი და მშათა ვართ მისაღებათ. მაგრამ, რომ არ შემიტყუნ ციხერება, მე ისევე თათრულს ენაზე ვიტყვი სიმღერას, რომლითაც ვეტყვი ქარვლებს: ქართველებმა შემიტყეს ღალატობა და დამიჭირეს. თქვენ ჩემს ხმას რომ შეიტყობთ, იშიშვლეთ ხმლები, მიენდნეთ თქვენს მამაკობასა, ჩვენ შიგნიღამ კარებს მშათ დავიჭერთ და რომ მოხვალთ საჩქაროთ შემოვიშვებთ შიგ“. ამ ინგილოს აზრზე ყველანი დათანხმდნენ. მს კაცი წავიდა და ისე მოიქცა, როგორც პირობა ჰქონდა დადებული. ციხეში ის საღამოს ბინდზე შევიდა. პირობისამებრ მან შეატყობინა ჯარს თავისი ციხეში ყოფნა. უკან მიმყოლი ჯარით და მე მივიდა. შავაზის ქვემო მხარეს მდგარან ქარვლები, ძაკის სულთანნი და აჯი ჩალაბის შვილი თავიანთ ჯარებით. ამათი მისვლა ყურ მახვილა შარის ყარულეებსა შერტყეს და წინ გზა შეუკრეს. მაგრამ ქართველები საჩქაროთ ხმალ ამოდებულები გავქანნენ ციხის კარებს და მშათ დახვედრილი კარებში უქნებელად შევიდნენ. ამ გვართ ამ ზურაბა-შვილმა ინგილოვ ერთი საქმით ორა საქმე გააკეთა. პირველად ისა, რომ მტერს არამც თუ არ შეატყობინა თავისი ორგულეობა, არამედ იმათვე მათი გული მოიგო, ვითომც მათ სასარგებლოთ გაბედა ციხეში შესვლით თავ განწირულება. მეორედ კიდევ ისა, რომ ციხე მტრის ხელითგან იხსნა. მს რომ ასე არ მოქცეულიყო და ციხის კარები გაღებული არ დაემზადებინა, იქნება, ვიდრე მეციხოვნეები ჯერ დარწმუნდებოდნენ იმათ ერთგულებაზე და კარებს გაუღებდნენ, ყარულეებს შეეტყობინებინათ თავიანთ ჯარისათვის და ვიდრე ისინი შევიდოდნენ, დავხოცნათ; მაგრამ ისინი ვიდრე სხვებიც შეიტყობდნენ კიდევაც შევიდნენ ციხეში. აი ამ დღის სამსახურისათვის მეფე ირაკლის მიუყვია მისთვის აზნაურ-შვილობა და შინაშვილის ბეითალმანი მამული.

ამისთვის ის დროებით რჩება გავითვის მკა-
თხველთათვის წასაკითხავთ დაუბუკდავი.

მაგრამ ინგლოც ცბიერება კიდევ ამით
არ გათავდება. ის მეორე დღეს ციხეში საში-
ნელის მწუხარების ხმით მიღროს და ატყობი-
ნებს ციხის გარეშე მყოფ მტერს აი რასა:
აქ ციხეში წუხელის სამას ქართველზე მეტი
შემოვიდა, ტყეა-წამალი და სურსათი მრავა-
ლი შემოიტანეს, ციხეს ძლიერ ამაგრებენ,
ამისთანავე მეფე ირაკლის ჩვენს ქვეყანაში,
შარში, თურმე ჯარი გაუგზავნია დასარბევით,
და თეთონაც ჯარი შეუტყუფია და მოდის
თქვენზე საომრათ, ამისაგამო აქ ცულუბრა-
ლოთ დგომას ისევე ის სჯობია, რომ თქვენს
სახლ-კარს მიეშველნეთ. ამ დროს ამბავიც
მოსდით, რომ შარის ქვეყანა

ქართველთა ჯარმა სულ წაილა. ის ამბავი
ჭარხელის ძლიერ ეწყინათ, რისა გამო უსა-
ყვედურეს და უთხრეს ხუნძახის ბატონს: ჩვენ
აქ ერთ უბრალო ციხეზე ვილაღებთო და
ძახის ბატონი ჩვენს სახლებს აოხრებსო, ცი-
ხის აღებას ჩვენ ვეღარ შევიძლებთ; ამისთვის
რომ ციხეში ჯარი მოიშველეს, ისევე ჩვენ ქვე-
ყანას მივიშვართო სჯობია. ამ ლაპარაკში
ჩვენს მტერებს ჩხუბი გამოერიათ ერთმანეთ-
ში, რისა გამო კაცო მოუკვდათ და მრავალ-
ნიც დაიჭრნენ. ამ ამბავზე თურმე ჯარები
აირივნენ. ამ შემთხვევით რიგიანად ისარგებ-
ლა ჩვენმა შარმა. ის გამოვიდა ამ დროს ცი-
ხიდან, მიჰყო ხმალოს ხელი და მტერი ძლიერ
დაამარცხეს. ამ დამარცხების ფაქტს ემოწმე-
ბა პაპუნა მრბელიანიცა და თვით გუჯარი-
ცა.

მაგრამ ბუჯარი ჩვენთვის ამ მხრით არ
არის შესანიშნავი და საინტერესო, არამედ
იმ მხრით, რომ ნამდვილათ ამტიკებს ინგი-
ლოების მიშველვას ყვარელის ციხეში. მე
სრულიად ეჭვი არა მაქვს იმაში, რომ ამ
დროს ჯარში ინგილოები ურევიათ, მაგრამ
რომელიში, მტრისაში თუ ჩვენს ჯარში, ეს
ცოტა ბნელია, და ამის ასახსნელათ მინდა
ჩემი მოსაზრება წარმოვსთქვა. სიტყვა: ბნე-
ლია, ჩვენ უსაფუძვლოთ არ გვიხმარნია. აი
მისი საფუძველი რაში მდგომარობს: ძაკის
სასულთნოს იმ ქვეყანას ეძახიან, სადაც ინ-
გილოები ცხოვრობენ. ხოლო ჩვენ, როგორც
ვაჩვენეთ შკითხველს, ძაკის სულთანი საქარ-
თველოს მტერთა შორის იმყოფება და ცი-
ხის გატეხას ცდილობს. მაშასადამე ინგილო-
ებიც აქ ძაკის სულთანს უნდა ჰყოლოდა მე-
ფე ირაკლის წინააღმდეგ, რადგან ისინი მისი
ქვეშევრდომნი იყვნენ. სხვათაზე არ შეიძლე-
ბა ვიფიქროთ, თუ რომ, ცოტა ოდნათ მა-
ინც არის, ლოლიკას გავედევნებით და მის
საფუძველზე განვსვით საგანს. მაგრამ მარ-
თალია თუ არა, რასაც პაპუნა მრბელიანი
ამბობს? ძაკის სულთანი მართლაც მომხრე
იყო მეფე ირაკლის მტრებისა? თუ მრბე-
ლიანის ნათქვამი მართალია, მაშ გუჯარი
ფალშივია, და თუ მრბელიანი სტყუის, მაშინ
გუჯარი ნამდვილია. მართლაც, გასაკვი-
რია: თუ ძაკის სულთანი მეფის წინააღმდეგი
იყო და ეს ზურაბაშვილი ჯარში ჰყავდა და
ომებდა მის წინააღმდეგ; მაშ მეფე ირაკლიმ
რატომღა მისცა მას აზატობის ქაღალდი? ამ-
სთანავე, თუ ეს გლეხი იყო ნინო წმინდის
ჟმა და ძაკის (*) სასულთნოს იმისთანა კაცი
მფლობელობდა, რომელიც მეფის მტერი იყო,
მაშ როგორ შეეძლო ჩვენს მეფეს სხვათა-
სამფლობელოს კაცი გაევაზატა და მამულიც მიე-
ცა პატრონისთვის დაუკითხავთ თავის სამ-
სახურში. არა, რომ არ შეიძლება! მაგრამ ეჭ-
ვი კი არ არის იმაში, რომ მრბელიანიც
და გუჯარიც მართალი არიან. მრბელიანი

მართალია ამისთვის, რომ გუჯარიც ემოწმე-
ბა. იქ არის მოხსენებული სულთანი, და ვინ
არის ეს სულთანი, თუ არა ძაკისა? ბუჯარიც
მართალია ამისთვის, რომ მასაც პაპუნა მრ-
ბელიანი ემოწმება. მაშ ვითარდა ავსხნათ ეს
არეულ დარკული ფაქტები და ერთმანერთან
შევათანახმოთ? ეს ფაქტები კაცს მხოლოდ
თვალთ ეჩვენება ერთმანერთის წინააღმდე-
გათ, მაგრამ კაცი ღრმით რომ დააკვირდეს
და გაშინჯოს ხალხის ზნე, სრულიად ეგრა
ჰპოვებს წინააღმდეგობას. მართი მათგანი რომ
შენთან მოყვარეთ იყოს, მეორე მტერია, ერთს
რომ შენი მხარი სჭერებოდა, მეორე წინააღ-
მდეგი იყო, და ამ გვართ პირი და ერთობა
არა ჰქონდათ. აგრეთვე იქცეოდნენ ხანები-
ცა. ისინი დღეს შემოვირგებოდნენ, ხვალ
კი ისევე გილატებდნენ. ისინი დღეს თუ
ვომებთან მეფე ირაკლის, ხვალ იმას ისევე უ-
მეგობრდებიან. მართი მათგანი რომ მტერი
იყოს საქართველოსი, სხვები მეგობრები არი-
ან. ეს არის ნამდვილი ხასიათი ჩვენს ქვეყ-
ნის ხალხისა. მაშასადამე სრულიებით არ არის
გასაკვირი ისა, რომ თუ ერთი ინგილო თა-
ვის ძმას ქართველს თოფს ესერის, მეორეს
მისი მხარე უჭირავს; ერთი თუ ლეკის დამარ-
ცხებას ცდილობს, მეორე კიდევ ქართველი-
სას, და თავის ამ გვარ საძაგელი ხასიათით
არც ლეკებს აწყენინებენ და არც მეფე ირა-
კლის. შენმა მზემ რომ კარგი ხასიათია. აფ-
სუსი არ არის ამ გვარი მშვენიერი ხასიათი
მათთვის?! მაგრამ ეჭ, რა ჩემი საქმეა ამათი
გაკიცხვა; მე ისინი, ჩვენ ქართველების აზ-
რით, რადგანაც ინგილოები არიან ჩემსავით,
უნდა ვაქო და არა ვაძაგო; ცუდ საქმისათვის
ძმის ძაგება ვის გაუგონია? მართლაც რომ კა-
ცმა არ უნდა აძაგოს, ამისთვის რომ მას თვით
ის ცუდი ზნე და საქმევე ყოფილი მისივე კა-
ცობის ღირსების საძაგებლათა. მე კი არ ვა-
ძაგებ ამისთვის, რომ მათი ზნე ჩემს აზრს ამ-
ტიკებს და ხსნის საქმეს.

ეს ჩქარ-ჩქარა წახიზნება და შერიგება ხნის
იმ ფაქტსა, თუ რათ იწოდებოდა მეფე ირა-
კლი თვის პიკვილამდე სამეფო ტიტულში
ძაკის ბატონათა და ძაკის სულთანი მუდამ
იმის ვასალათ გვეცხადება და ხარჯს აძლევს.
მართის სიტყვით, მათი წახიზნებაც ერთი ყო-
ფილა და დაზვებაც; მათ მტრობას და შე-
მოწყობას თითქმის წლ მდის არაოდეს არ
გაუტანებია, და ამისათვის მეფე ირაკლისაც
სამეფო ტიტულში ძაკის ბატონობა არაოდეს
არ მოუშლია. მაგრამ ეს კიდევ ცოტაა: ესე-
ვე დაუმყარებლობა ხასიათზე გვიადვილებს
ჩვენ ზურაბაშვილისთვის გუჯარის მიცემის
გარემოებასაცა.

აი, ამ საფუძველზე და ესტყვიტ ჩვენ „დრო-
ების“ წინა ნომერში, რომ ძაკი შეადგენდა
მეფე ირაკლის საკუთრებასაო. საკუთრება
რომ არ ყოფილიყო; ხომ ვერც ის მოექცე-
ოდა მას ასე თავისუფლად და არც მისცემდა
სულთნის საკუთრებლად ზურაბაშვილს მიხა-
შვილის ბეთალმანს მამულს, ამისათვის რომ
ეს უკანასკნელი ამაზე არ დათანხმდებოდა,
რადგან სულთანი თავის მამულში ნებას არ
მისცემდა ჩვენს მეფეს კომლის გააზატებას
და მამულის ჩუქებას.

ინ გ ი ლ ა .

1868 წელსა
მაისის 21-სა.

სხვა და სხვა ამბავი.

სხობრება მეფე გიორგის XII-ისა.
მთხმბათის ნომერში აქაურის რუსული გა-
ზეთის „პეკაში“ გეცნობებს უფ. ბე-
რძენოვი, რომ პლატონ მგნატის ძეს იოსე-
ლიანს დაუწერია საქართველოს უკანასკნელ-
ის მეფის ბიორგის ცხოვრება ქართულ ენა-
ზე. ამ უკანასკნელ წელიწადებში თუმცა ის-
ტორიის შესახებ ქართულათ არა დაწერილა

რა, რუსულათ ბერი რამ დაიწერა საქართვე-
ლოზე. „Алты Археогрфической Комисии“
„Закавказье отъ 1803—1806 года, Георгій
XII послѣдній царъ Грузіи, и присоединеніе
ея къ Россіи.“ (რომელიც იბეჭდებოდა შარშან
Военный Сборникъ—ში.) მხლა ამ წელს იბე-
ჭდება „Вѣстникъ Еврепы“—ში 1802 годѣ
въ Грузіи, ეს უკანასკნელი სამი შრომა ეკუთ-
ვნის ლებროვინსა. ლებროვინს თავისი შრო-
მისთვის ჰქონია რეცეპტული დოკუმენტები
და ამისა გამო ბიორგი მეფე, როგორც მო-
მქმედი პირი, ძალიან მქრალათ არისო გამო-
ხატული ამბობს ბერძენოვი, იოსელიანის, თხ-
ზულემაში ბიორგი მეფის ცხოვრება ნათლათ,
არის გამოხატულიო. აი რას ამბობსო
წინა სიტყვაობაში იოსელიანი: „მეფე
გიორგის ცხოვრება, სინილისით უნდა
ვთქვა, პირუთნეველათ დაეწერე. ცნობაები შე-
ვკრიბე მართალის სარწმუნო კაცთა პირად
გადმონაცემისაგან, და ნამდვილ წერილობა-
თაგან, ჩემამდე მოღწეულთა. აქ დავასახელებ
მათა: დედოფალი მარია, მეუღლე განსეინე-
ბულის მეფისა, ძმანი მისნი ბატონიშვილები
მირიან, შარნაოზ; მისი ძენი ბეგრატ, თეიმურ-
რაზ, მიქაელ, ილია, მქროპირ და მრეკლე;
მისი ასულნი სოფიო, ნინო (სამეგრელოს
მთავრინა), რიფსიმე და თამარ; დანი მეფისა
ანასტასია და თეკლე; რძალნი მისნი—ანა
მეუღლე ბატონიშვილის შარნაოზისა, მლენე,
მეუღლე ბიორგის უფროსის შვილის და მემ-
კვიდრის დეათისა, და მეორე მლენე, მეუღ-
ლე ბატონიშვილის თეიმურაზისა. აღარ მო-
ვიხსენებ მეფის შვილია შვილებს, ძმის და დის
წულებს მძახლებს, არქიელებს და მღვდ-
ლებს, მონაზონთა და ერის კაცთა, რომელ-
ნიც მეფესთან ისხდნენ, მუსაფოზდნენ, ზუმ-
რობდნენ და შეექცოდნენ, თან ახლდნენ
და ემსახურებოდნენ, ილოციდნენ და ბო-
ლოს თავს დასტიროდნენ. იმათში მეფის მტე-
რნიც იყვნენ და სასტიკად იხსენებდნენ იმის
საქმეებსა და იმაზე ცუდის ჰაზრისანი იყვნენ.“

ამ გვართ,—განაგრძილებს უფ. ბერძენოვი—
ბიორგი მეფის პიროვნობა წარმოგიდგება
შინაგანის და გარეგანის სისრულითა, იმისის
სუსტისა და კარგის მხარითა, შინაურულის,
ოჯახობის და გარეშე გარემოებითა. „დაწე-
რილია ქართულის ენის სრულის მცოდინა-
რებითა; ეს ენა არისო ენა მატინეთა და
მშვენიერ-მწერლობისა; ეს ენა ამაღლდება ხში-
რად პათოსამდის, რომლისაც მიზაძეა თარგ-
მნაში შესაძლო არ არის.“ იმავე ძველს
ნომერში ქართულ ხელნაწერ იოსელიანის
შრომისაგან მოკლე გამოკრეფით და არა სრ-
ულიად თარგმანით დაბეჭდილია რვა თავი.—
არ ვიცი, მალე მოვესწრებით ქართულათ
გამოცემას თუ არა, ამაზე ძველში არა არის
რა. მაღლობა უნდა მოვახსენოთ პლატონ
ეგნატის ძეს იოსელიანს, რომ ბოლოს საწ-
ყალი ქართული ლიტერატურაც მოიხსენა, და
ვისურვებთ, რომ თავისის ნაწარმოების წაკით-
ხვის ღირსიც მალე გავგზავლას.

ზოგინათი დ... ა...

მაი თქვენდა ფარისეულთა ორგულნო:
შეგალ იცილ გაქიშული,
მეგ შეგბედეს ნახვის ბედი;
ჰსდგებარ მუნჯებარ პირ-დაზული.—
შენა გვლობს რაღაც იმელი.
შმაგებდავს, გაგიღიმებს.—
და ჩან-და-ხან შამოციენებს;
რა მოუხარა შენი ბედი.—
შეველია იმელი;
შესებ ჰსდგებარ, არ დასჯდები,
ბეგრჯელ გულიც გიღონდება;
და თუ ძრიელ შესწუხდები,—
მანც ვა რა იქმნება!
მოახსენე, რაც გინდოდა,

შენ გგონია, მოისმინა!
ბელში ძრ ვლ გიხაროდა,—
სიხარული გარდევინა.
ბავლის და გამოვლის,
მეტად ხშირათ დაფიქრდება;
შენი ამდენი ყბედობა—
ჰაერშია შთანთქმება!

ბზას შეხვდები მოწიწებით.—
შუღსა უხდი, უკრავ თავსა!
უქან ჰსდგები მორიდებით—
მლი, რომე გაქცემს ხმასა;
ბუზის მსგავსად მიჩნინარ,
შითოც ქვეყნად არ ჰშობილხარ;
წარმოხველო, კარგათ ჰშერებ?
შენ რომ იყო წინამძღვარი,
იგი ამბობს ხაზინარ;
ბრ იქმნები გულ-დაშფვარი,
მთ ღმერთი გწმს, სწორეთ შითხარ!
რას უყურებ, ასე ჰგონებ—
შოველს კეთილს მისგან ჰპოვებ;
მაგრამ კაცო, ხარ შემცდარი,
მადლია, სხვათაც უთხარ.—
საყდარი პირველი და ცხორება უკანასკნელი.—

ბანა არა! დაფიქრდება,
ბეგრჯელ იტყვის: ეს რათ ვქმენი;
ბაცს თუ გული ეტანჯება.—
მგონებ იყოს დიდი სენი!
იმედები რაღა არი,
მთ არ გინდა, რათ ჰპირდები?
რისა არის შესადარი!—
მთ ბრძენი ხარ, რათა ჰშერები?

ბგომბობლობა დიდი და უწესობა უღიდესი.
ბდი კაცი თავის თავსა—
ბველგან, ყველთვის ანტარებს,
და თუ შეეწევა სხვასა,
იმიტ ღმერთსა დაეაღუბს.—
ბულოთ, სულით მინდობილი—
ბმაზე აქვს სასობა;
ბრთფული ხარ ვითა შვილი;—
მაგრამ კაცი ბეგრჯელ ჰსდგება!
ბსდგებარ მის წინ მოწიწებით;
სადეთ მიღს, თვალს ადევნებ;
რასაც ამბობს, ყველა მოგწონს
და იმიტ ასაშოვნებ!

ბნა მრავლის-მეტყველი და არა ნაყოფიერი.
ბველრები იმ იმედით—
ბუველად ის გიშველის;
ბიყვე კაცო იმა ბედით,
რაც შენი წერა გელის!
ბარიელი სიამოვნე,
ბულსა ბეგრჯელ მიუცხვია;
ბლდეს არ გაქვს შტი ღონე?
ბს ასეა თქვენმა მზემა!

ბთვი ეხილვანი და გონება ჰაბუკი.
ბარამ ჩვენი სისულელი!
ბდეს სად იყავ?
ბეტად დღით მიგვიჩნია.—
ბრის შევდივართ ხანდისხანო:
ბთ რომა გაქვს ის შეძლება—
ბშოალი ლუკმა მაინც ჰქამო;
ბთხვანა რათ არ გვიზოდება,
ბბრჩვე ყმარა დაუტეო.—
ბბეგრჯელ ვძლდებით, დამიჯერეთ,
ბროსა ვჰკარავთ, გვიმოწმებია?
ბედის-წერას დაგმონეთ—
ბაბრებას, ნუ ენდობით!
ბმ. ბერივი.
1868-წელსა.
ბ. ტფილისი.